

ՀՀ ԿԱ պետական եկամուտների կոմիտե

Հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողով

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ 11/5

31 մայիսի 2016 թ.

Քննարկվեց Արթուր Հակոբյանի գանգատը ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ ԱՄՄՁՄ մաքսատան պետի 19.04.2016թ.-ի թիվ 010 որոշման դեմ:

Արթուր Հակոբյանի գանգատում բերված փաստարկները.

10.04.2016թ.-ին Հայաստանի Հանրապետություն է ներմուծվել «Nissan serena 0.2L» մակնիշի, 2004թ. արտադրության ավտոմեքենա:

Որպես ձեռքբերման փաստաթղթեր ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ ԱՄՄՁՄ մաքսատանն է ներկայացվել թիվ 822239 հաշիվ-ապրանքագիրը և ներմուծված ավտոմեքենայի ուղեկցող բոլոր փաստաթղթերը (հաշիվ-ապրանքագիր, տրանսպորտային միջոցի դիմաց կատարված վճարման հանձնարարագրեր, բեռնման և բեռնաթափման, ապահովագրման համար կատարած ծախսերի վերաբերյալ փաստաթղթեր):

Ավտոմեքենայի մաքսագերծման համար 10.04.2016թ.-ին ներկայացվել է Ավտոտրանսպորտային միջոցների ՄՁՄ Մ/Տ, որտեղ ավտոմեքենայի մաքսագերծումը ՀՀ մաքսային կարգավորումների մասին օրենքի 65-րդ հոդվածով սահմանված կարգով կատարելու նպատակով մաքսային մարմինն է ներկայացվել «Մաքսային կարգավորումների մասին» ՀՀ օրենքի 65-րդ հոդվածով պահանջվող բոլոր փաստաթղթերը: Հայտատուն 13.04.2016թ.-ին թիվ Մ-5874 գրությամբ դիմում է ներկայացրել ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ նախագահի տեղակալին, որին ի պատասխան հայտնվել է, որ անհրաժեշտ է մաքսատանը ներկայացնել ավտոմեքենայի ուղեկցող բոլոր փաստաթղթերը և ապահովագրման համար կատարված ծախսերի վերաբերյալ փաստաթղթերը՝ ձևակերպումները կատարելու համար: Սակայն ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ ԱՄՄՁՄ մաքսատունը 19.04.2016թ.-ին թիվ-010 որոշմամբ մերժել է Մելինե Խաչատրյանի կողմից թիվ 2016/05100033/11743 փ/ա ՀՀ տարածք ներմուծված «Nissan serena 0.2L» (աջ ղեկ) մակնիշի 2004թ. արտադրության ավտոմեքենան մաքսային արժեքի գործարքի գնի մեթոդով ձևակերպումը:

ՀՀ կառավարության 05.12.2002թ. թիվ 2170-Ն որոշման 1.1 կետի համաձայն ՀՀ մաքսային օրենսգրքի 87-93 հոդվածներով սահմանվում է, թե ինչպես պետք է որոշվի ՀՀ մաքսային սահմանով տեղափոխվող ապրանքների մաքսային արժեքը «Մաքսերի և առևտրի գլխավոր համաձայնագրերի (ՄԱԳՀ) VII հոդվածի կիրառման մասին» համաձայնագրերի դրույթների համաձայն: Գնահատման եղանակները շարադրված են կիրառման հաջորդական կարգով: Մաքսային գնահատման առաջնային եղանակը սահմանվում է օրենսգրքի 65-ի հոդվածում և մաքսային սահմանով տեղափոխվող ապրանքների մաքսային արժեքը պետք է որոշվի համաձայն այդ հոդվածի դրույթների, երբ բավարարված են դրանում նկարագրված պայմանները:

Որոշման 1.2 կետի համաձայն եթե մաքսային արժեքը չի կարող որոշվել օրենսգրքի 87-րդ հոդվածի դրույթներով, ապա այն պետք է որոշվի հաջորդաբար առաջ անցնելով հերթական հոդվածներով մինչև այն առաջին հոդվածը, որի համաձայն մաքսային արժեքը կարող է որոշվել:

Վերոգրյալից հետևում է, որ դիմումատուի կողմից ՀՀ ներմուծված ավտոմեքենայի նկատմամբ մաքսային արժեքի որոշման գործարքի գնի մեթոդի կիրառելիության անհնարինության դեպքում, մաքսային մարմինը պարտավոր էր մաքսային արժեքը որոշել

հաջորդաբար առաջ անցնելով հերթական հոդվածներով՝ մինչև այն առաջին հոդվածը, որի համաձայն մաքսային արժեքը կարող էր որոշվել: Այլ կերպ ասած, մաքսատուները մինչ օրենսգրքի պահանջներին համապատասխան դիմումատուի կողմից ՀՀ տարածք ներմուծած ապրանքների մաքսային արժեքի որոշումը պարտավոր էր որոշել օրենսգրքի համապատասխան հոդվածների կիրառելիության հնարավորությունը կամ անհնարինությունը և նոր միայն դրանց անհնարինության դեպքում կիրառել օրենսգրքի այլ կանոնները:

Ակնհայտ է, որ մաքսային մարմիններն անցնելով իրենց լիազորությունների սահմանը, կամայական մոտեցում դրսևորելով, հայտատուի նկատմամբ կիրառել են մաքսային արժեքի որոշման իրենց համար նախընտրելի մեթոդը՝ չնշելով, թե ինչու հնարավոր չէր կիրառել գործարքի արժեքի մեթոդիկան: Ավելին, մաքսային մարմինը չի հիմնավորել իր կիրառած մեթոդի հիմքում ընկած հանգամանքները և հաշվարկները:

Գանգատաբերը գտնում է, որ սույն գանգատը հիմնավոր է, բխում է համապատասխան իրավական ակտերից և ենթակա է բավարարման, հիմքում ունենալով ներքոհիշյալ պատճառաբանություններն ու հետևությունները:

ՀՀ Մաքսային օրենսդրությունը կրել է լուրջ, բովանդակային և էական փոփոխություններ և ներկայումս գործում է մաքսային օրենսգրքի մի մասը, որ գրեթե չի կանոնակարգում սույնով ներկայացվելիք վիճելի վարչաիրավական հարաբերությունները:

Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին ՀՀ օրենքն ուղղակի կարգավորում է սույնով ներկայացվելիք վիճելի վարչաիրավական հարաբերությունները: Մինչդեռ ժամանակ, ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ ԱՄՄՁՄ մաքսատուները հղում է կատարել նաև որոշ կայք էջերի:

Իհարկե տվյալ դեպքում պետք է կարևորել վարչարարության վարույթով քաղաքացու կամ կազմակերպության կողմից ներկայացվող փաստացի հանգամանքների իրականությանը համապատասխանելիության հանգամանքին:

Վարչական մարմինը կոնկրետ որևէ կերպ չի կարողացել հիմնավորել իր կողմից մատնանշված այն հանգամանքը, համաձայն որի ավտոմեքենայի արժեքը էականորեն ցածր է ԵՏՄ-ում գործող տվյալ ավտոմեքենայի համար ձևավորված արժեքից:

Այն կայք-էջերին, որոնց հղում է կատարել մաքսատուները և որոնց միջոցով տեղեկացել է ավտոմեքենայի գներին, դրանք իրականությանը չեն համապատասխանում, քանի որ հիմնականում գործ ունենք դիմումատուի կողմից ներմուծված ավտոմեքենայի թյունինգային տարբերակների հետ, որոնք ըստ էության ավելի թանկ են: Բացի դա, ինչքանով իրազեկված է քաղաքացին, որևէ անգամ դիմումի առարկ հանդիսացող մականիշի ավտոմեքենա չի ներմուծվել ՀՀ տարածք: Կայք-էջում նշված տեղեկատվությունը, հաշվի առնելով համացանցի հիմնականում անվերահսկելիության հանգամանքը, չի կարող դիտարկվել արժանահավատ:

Ինչ վերաբերվում է ԵՏՄ Մաքսային միության շրջանակներում կնքված պայմանագրերին ու համաձայնագրերին, ապա հարկ է նշել, որ դրանցով հիմնականում պաշտպանված են գործարքի գնի մեթոդով մաքսագերծում իրականացնելու իրավունքը: Նշվածի պայմաններում մաքսատան կողմից կատարվել է ակնհայտ սխալ հղում համապատասխան իրավական ակտին, որը նշված է վիճարկվող վարչական ակտում:

Տվյալ դեպքում խնդիր կա պատասխանողի լիազորությունների, էքսցեսի և սխալ մեկնաբանման առումով:

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ ԱՄՄՁՄ մաքսատուները պարտավոր էր իրականացնել դիմումատուի կողմից ներկայացված պահանջը՝ ավտոմեքենան գործարքի գնով մաքսագերծելու մասին:

Հիմքում ունենալով վերոգրյալը և ղեկավարվելով Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին ՀՀ օրենքի 13-րդ, 19-րդ և 30-րդ հոդվածներով

գանգատաբերը խնդրում է հարուցել վարչական վարույթ, որի շրջանակներում մաքսագերծել «Nissan serena 0.2L» մակնիշի 2004թ. արտադրության ավտոմեքենան մաքսային արժեքի գործարքի գնի մեթոդով ձևակերպելու վերաբերյալ, կայացնելով բարենպաստ վարչական ակտ:

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովի եզրակացությունը.

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովը (այսուհետ նաև Հանձնաժողով), ուսումնասիրելով սույն գործին առնչվող նյութերն ու ապացույցները եկավ հետևյալ եզրակացության:

Քննարկման ընթացքում նշվեց, որ գանգատաբերի կողմից 10.04.2016թ-ին Հայաստանի Հանրապետություն է ներմուծել «Nissan serena 0.2L» մակնիշի, 2004թ. արտադրության ավտոմեքենա (այսուհետ նաև Ատոմեքենա): Որպես ձեռքբերման փաստաթղթեր ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ ԱՄՄՁՄ մաքսատուն է ներկայացրել թիվ 822239 հաշիվ ապրանքագիրը և ներմուծված ավտոմեքենայի ուղեկցող փաստաթղթերը: Գանգատաբերը 13.04.2016թ. թիվ Մ-5874 գրությամբ դիմում է ներկայացրել ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ նախագահի տեղակալին, որին ի պատասխան հայտնվել է, որ անհրաժեշտ է մաքսատուն ներկայացնել ավտոմեքենայի ուղեկցող բոլոր փաստաթղթերը և ապահովագրման համար կատարված ծախսերի վերաբերյալ փաստաթղթերը՝ ձեակերպումները կատարելու համար: Այնուհետև, ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ ԱՄՄՁՄ մաքսատան պետի 19.04.2016թ.-ի թիվ-010 որոշմամբ (այսուհետ նաև Որոշում) մերժել է Մեկինե Խաչատրյանի կողմից թիվ 2016/05100033/11743 փ/ա ՀՀ տարածք ներմուծված «Nissan serena 0.2L» մակնիշի 2004թ. արտադրության ավտոմեքենան մաքսային արժեքի գործարքի գնի մեթոդով ձևակերպումը, ինչպես նաև հանձնարարվել է Ատոմեքենայի ձևակերպումը կատարել «Մաքսային միության մաքսային սահմանով տեղափոխվող ապրանքների մաքսային արժեքը որոշելու մասին» համաձայնագրի 10-րդ հոդվածով սահմանված՝ պահուստային մեթոդով: Որոշման համաձայն, ավտոմեքենան մաքսային արժեքի գործարքի գնի մեթոդով ձևակերպումը մերժելու համար հիմք է ընդունվել այն հանգամանքը, որ ներմուծված ավտոմեքենայի հաշիվ ապրանքագրում նշված ձեռք բերման արժեքը զգալիորեն ցածր է ԵՏՄ տարածքում գործող միջին շուկայական արժեքներից:

Սույն գործում առկա ապացույցների ուսումնասիրության արդյունքում Հանձնաժողովը եկավ եզրակացության, որ ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ ԱՄՄՁՄ մաքսատան պետի 19.04.2016թ.-ի թիվ-010 որոշումը կայացվել է գործող օրենսդրության պահանջների խախտմամբ և ենթակա է անվավեր ճանաչման, հետևյալ պատճառաբանությամբ.

«Մաքսային միության մաքսային սահմանով տեղափոխվող ապրանքների մաքսային արժեքը որոշելու մասին» համաձայնագրի (այսուհետ՝ Համաձայնագիր) հոդված 2-ի 1-ին մասի համաձայն. «Ներմուծվող ապրանքների մաքսային արժեքի որոշման համար առավելագույն հնարավոր չափով հիմք պետք է ծառայի այդ ապրանքների հետ կատարվող գործարքի արժեքը՝ սույն Համաձայնագրի 4-րդ հոդվածով սահմանված իմաստով: Այն դեպքում, եթե ներմուծվող ապրանքների արժեքը այդ ապրանքների հետ գործարքի գնի հիման վրա հնարավոր չէ որոշել, ապա ապրանքների մաքսային արժեքը որոշվում է սույն Համաձայնագրի 6-րդ և 7-րդ հոդվածներով սահմանված դրույթներին համապատասխան, որոնք կիրառվում են ըստ հերթականության»:

Համաձայնագրի հոդված 8-ի 1-ին մասի համաձայն. «Այն դեպքում, եթե գնահատվող (ներմուծվող) ապրանքների մաքսային արժեքը չի կարող որոշվել սույն Համաձայնագրի 4-րդ, 6-րդ և 7-րդ հոդվածների համաձայն, ապա դրանց մաքսային արժեքը որոշվում է սույն հոդվածի համաձայն՝ բացառությամբ այն դեպքերի, եթե հայտարարատուի

(մաքսային ներկայացուցչի) դիմումի հիման վրա սույն Համաձայնագրի այս և 9-րդ հոդվածների կիրառման կարգը կարող է հակառակը լինել»:

Իր հերթին, Համաձայնագրի հոդված 10-ի 1-ին մասի համաձայն. «Այն դեպքում, եթե ապրանքների մաքսային արժեքը չի կարող որոշվել սույն Համաձայնագրի 4-րդ, 6-9-րդ հոդվածներին համապատասխան, ապա գնահատվող (ներմուծվող) ապրանքների մաքսային արժեքը որոշվում է Մաքսային միության մաքսային տարածքում առկա տվյալների հիման վրա՝ սույն Համաձայնագրի սկզբունքների և դրույթների հետ համատեղելի մեթոդներ կիրառելով»:

Քննարկվող դեպքում գործ ունենք մի իրավիճակի հետ, երբ ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ ԱՄՄՁՄ մաքսատան պետի 19.04.2016թ.-ի թիվ-010 որոշումը կայացվել է Համաձայնագրի վերոգրյալ դրույթների պահանջների խախտմամբ: Մասնավորապես, Ավտոմեքենայի արժեքն այդ ապրանքի հետ գործարքի գնի հիման վրա որոշելը հնարավոր չլինելու պայմաններում, դրա մաքսային արժեքը պետք է նախ որոշվեր Համաձայնագրի 6-րդ և 7-րդ հոդվածներով սահմանված դրույթներին համապատասխան: Այնուհետև, եթե մաքսային արժեքը հնարավոր չլիներ որոշել Համաձայնագրի 6-9-րդ հոդվածներով սահմանված կարգով, ապա այդ դեպքում միայն Ավտոմեքենայի մաքսային արժեքը կարող էր որոշվեր Համաձայնագրի հոդված 10-ով սահմանված կարգով: Սակայն տվյալ դեպքում շրջանցելով Համաձայնագրի 4-րդ, 6-9-րդ հոդվածներով նախատեսված դրույթների կիրառման հնարավորությունը, Ավտոմեքենայի ձևակերպումը հանձնարարվել է կատարել Համաձայնագրի հոդված 10-ով սահմանված կարգով:

Ելնելով քննարկման արդյունքներից և ղեկավարվելով «Հարկային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 43.1-րդ հոդվածի և «Մաքսային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 37-րդ հոդվածի պահանջներով հանձնաժողովը

ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ Է՝

Անվավեր ճանաչել ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ ԱՄՄՁՄ մաքսատան պետի 19.04.2016թ.-ի թիվ 010 որոշումը:

Հանձնաժողովի նախագահ՝

Վ.ՄԻՐՈՒՄՅԱՆ